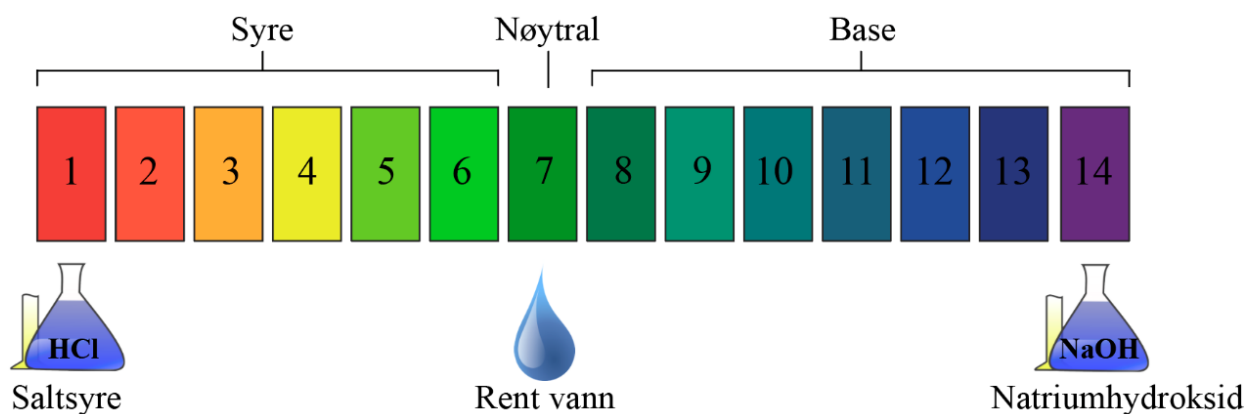

ترش و تفتهکان & رهنوسی هایدروجینی PH

ترش و تفتهکان

زورجار ترش و تفتهکان له ئاودا دهتوینهوه و به گیراوه ناودهبرین. گیراوهیهکی ترش، ئهو ترشهیه که له ئاودا دهتوینهوه، وه گیراوهیهکی نفت ئهو تفتهیه که له ئاودا دهتوینهوه. ترشهکان تامیان ترشه و دهشیت ههندیک له ترشهکان دابخورین. کاتیک که دهلین ترشیک دادهخوریت مههست ئهوهیه که دهوانیت کون بکاته ئهو ماددانهی کارلیک و بهرکهوتنی دهبیت لهگهلیاندا. ترشی بههیز و ترشی لاوازش هه. ترشه لاوازهکان مهترسناک نین، و له میوه و توو و شلیکهکاندا هه. ترشی لیمو، که ترشیکه له لیمودا ههیه، نمونهیهکه بو ترشی لاوا. ئیمه دهوانین گهلیک له ترشه لاوازهکان بکهینه ناو خواردنهکانمانهوه بوئهو هی خراپ نهین. نمونه بو ترشی لاوا ترشی لیمو و ترشی سرکهیه. دهوانین ههردووک لهم جوړه ترشهمان لهنا خواردندا ههبیت. ترشی لاکتیک (ترشی شیر)یش یهکیکه له ترشه لاوازهکان. ترشی لاکتیک له بهکتریای ناو شیر دروست دهبیت. ترشه بههیزهکان دهشیت زهرمههه بن، له دوخیکی واشدا داخوړاو و رزیو دهه. نمونه بو ترشه بههیزهکان، ترشی هایدروکلوریک (HCl)، ترشی نایتریک (HNO₃) ترشی فوسفوریک (H₂SO₄)، ترشی هایدروکلوریک بو نمونه لهناو گهدهدا دهبیننهوه. لهناو گهدهدا ترشی هایدروکلوریک دهچیتته ناو خواردنهوه و بهکتریا دهکوژیت.

تفتهکانیش دهوانین بههیز و لاواز بن. تفته بههیزهکان دهشیت داخوړاو بن. گیراوه تفته بههیزهکان زورجار به گیراوهی هایدروکسیدی سویدیوم ناودهبرین. نمونه له ههندیک له تفتهکان هایدروکسیدی سویدیوم (NaOH)، ئامونیا (NH₃) و کاربوناتی کالیسیوم (CaCO₃). هایدروکسیدی سویدیوم تفتیکی بههیزه که دهوانریت بو لابردنی بویه له موبیلیات و کردنهوهی بوری گیراوه بهکاربهینریت. ئامونیا تفتیکی لاوازه که له سروشتدا ههیه و زوربهی کات له مادهی خاوینکهروهی کلوریدی ئامونیا بکاردههینریت. کلوریدی ئامونیا بونیکه زور بههیز و تووندی ههیه. تفتهکان دهوانین لهگهله ترشهکاندا کارلیک بکه، بهجوړیک که بینه بیلایهن.

رهنووسی هایدرۆجینی PH

رهنووسی هایدرۆجین PH ئەوه پیشان دەدات که ترشی یان تفتی گیراومیهک له چ رادهیهکدایه. گیراوه ترشهکان بههای-PH له نیوان ۱ و ۶ دان، و گیراوه تفتهکان بههایهکیان ههیه که له نیوان ۸ و ۱۴ دایه. ئەگەر گیراومیهک بههاکهی PH حهوت بوو، ئەوا بیلاینه. ئەمەش بهو مانایه دیت که نه ترشه و نه تفته. ئاوی خاوین بیلاینه، و بههاکهی PH حهوتە. گیراومیهکی ترشی بهها-PH نزم ترشتره له گیراومیهکی ترشی بهها-PH بهرز. سهبارت به تفتهکان ئەو گیراوانهی که بههای-PH یان بهرزتره، ئەوا ریزهیهکی تفتی بهرزتریان ههیه. بههای-PH ی گیراومیهکی ترش، لهگهڵ زیادبوونی یهک بههای-PH ههههکهی، ئەوا ده هینده ترشیهکهی زیاتر دهبیت. ئەمەش بهو مانایه دیت که گیراومیهکی بهها-PH ی ۴ ده هینده ترشتره له گیراومیهکی بهها-PH ی ۵، و سهده هینده ترشتره له گیراومیهکی بهها-PH ۶. گیراومیهکی تفتی PH ۱۲ ده هیندهی گیراومیهکی PH ۱۱ تفتتره و سهده هیندهی گیراومیهکی PH ۱۰ تفتتره. بۆ دۆزینهوهی بههای-PH ی گیراومیهک دهتوانین کاغزیک بهکار بهینین، که پێی دهگوتریت کاغزی ژمیرۆک. کاغزه ژمیرۆکهکه بهپێی بههای-PH ی گیراومهکه رهنهگهکهی دهگۆریت.

ئهرکی بابتهی ماده – ترش و تفتهکان & رهنووسی هایدرۆجینی PH

زۆرجار ترش و تفتهکان له ئاودا دهتوینهوه و به _____ ناودهبرین. _____، ئەو ترشیه که له ئاودا دهتوینهوه، وه _____ ئەو تفتیه که له ئاودا دهتوینهوه. ترشی لیمۆ، که ترشیکه له لیمۆدا ههیه، نمونیهکه بۆ _____ ترشی هایدرۆکلۆریک نمونیهکه بۆ _____.

گیراوه تفته بههیزهکان زۆرجار به _____ ناودهبرین.

رهنووسی هایدرۆجین PH ئەوه پیشان دەدات که ترشی یان تفتی گیراومیهک له چ رادهیهکدایه. گیراوه ترشهکان بههای-PH له نیوان _____ گیراوه تفتهکان بههایهکیان ههیه که له نیوان _____ دایه. ئەگەر گیراومیهک بههاکهی PH حهوت بوو، ئەوا _____.